

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Cdo/290/2019
Identifikačné číslo spisu:	1313221289
Dátum vydania rozhodnutia:	16.12.2020
Meno a priezvisko:	JUDr. Mária Trubanová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2020:1313221289.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu V. E., bývajúceho v B., zastúpeného JUDr. Alexandrou Šumichrastovou Vicoovou, advokátkou, IČO: 50 118 617 a Mgr. Igorom Šumichrastom, advokátom, IČO: 42 417 953, účastníkmi združenia advokátov s názvom VICOVÁ & ŠUMICHRAST advokátska kancelária, so sídlom v Bratislave, Račianska č. 1572/72, proti žalovanému V. V., bývajúcemu v A., zastúpenému Advokátska kancelária Mišík, s. r. o., so sídlom v Bratislave, Bajkalská č. 21/A, IČO: 36 862 746, o vydanie bezdôvodného obohatenia, vedenom na Okresnom súde Bratislava III pod sp. zn. 19C/202/2013, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 8. novembra 2018 sp. zn. 10Co/206/2017, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Žalovaný má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava III (ďalej aj „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom zo dňa 28. februára 2017 č. k. 19C/202/2013-248 uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 3.900 eur a prevziať od žalobcu 2 romantické obrazy - výtvarné umelecké diela (diptych) na motív piesne Hany Hegerovej - „Bože můj, já chci zpět“ v lehote 30 dní od právoplatnosti rozsudku a žalobcovi priznal nárok na plnú náhradu trov konania. Svoje rozhodnutie odôvodnil právne ustanoveniami § 7 ods. 1 písm. f/, § 39 ods. 1, 2, 4 Autorského zákona č. 618/2003 Z. z. v znení neskorších predpisov (ďalej len „autorský zákon“) § 39, § 40 ods. 1, § 48 ods. 1, 2, § 451 ods. 1, 2, § 457, § 504, § 507 ods. 1, § 631, § 632, § 633 ods. 1, § 634 ods. 1, 2, § 636 ods. 1, § 637 ods. 1, 2, § 642 ods. 2 Občianskeho zákonníka č. 40/1964 Zb. v znení neskorších predpisov (ďalej len „OZ“) a vecne tým, že žalobca platne odstúpil od zmluvy o vytvorení diela uzavretej so žalovaným v júli 2011, keďže v zákonnej šesťmesačnej lehote vytkol žalovanému vady diela, nakoľko žalovaný vady diela v primeranej lehote neodstránil, je povinný vydať žalobcovi bezdôvodné obohatenie vo výške 3.900 eur ako majetkový prospech získaný plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol. Okresný súd z vykonaného dokazovania a zhodnými tvrdeniami strán sporu mal za preukázané, že žalobca a žalovaný v júli 2011 uzatvorili platne ústnu zmluvu o vytvorení diela, ktorej predmetom bolo vytvorenie umeleckého diela pre žalobcu, a to dvoch

romantických obrazov - výtvarných umeleckých diel (diptych) na motív piesne Hany Hegerovej - „Bože můj, já chci zpět“. Pri zadaní objednávky žalobca vyplatil žalovanému zálohu 200 eur, keď si žalovaný nesplnil svoju povinnosť vyplývajúcu mu z § 632 OZ vydať žalobcovi ako objednávateľovi písomné potvrdenie o prevzatí objednávky (obsahujúce označenie predmetu diela a jeho rozsah, akosť, cenu za vykonanie diela a čas jeho zhotovenia), preto bolo povinnosťou žalovaného v konaní preukázať ním tvrdené údaje, ktoré mali byť obsiahnuté v potvrdení o prevzatí objednávky, čo však nepreukázal. Súd poukázal na skutočnosť, že žalovaný odovzdal v auguste 2012 dielo žalobcovi, ktorý pri jeho prevzatí vyplatil žalovanému na jeho požiadanie zostatok odmeny vo výške 3.700 eur, avšak žalovaný mu odmietol vydať o prevzatí odmeny doklad. Po detailnom preskúmaní diela žalobca zistil, že dielo nebolo zvládnuté po tematickej, umeleckej, ale aj technickej stránke, preto chcel žalovaného rôznymi spôsobmi vyzvať na odstránenie väd diela a následne vyvolal niekoľko stretnutí so žalovaným, keď na stretnutí dňa 28. novembra 2012 vady diela akceptoval, prisľúbil, že vady odstráni pod podmienkou nevrátenia odmeny, resp., že nedôjde k odstúpeniu od zmluvy. Žalovaný vady diela uznal aj formálne, čo vyplýva z písomnosti zo dňa 7. januára 2013, kde sa zaviazal, že diela premaľuje do šiestich mesiacov, avšak diela odmietal prevziať napriek všestranným snahám žalobcu o ich odovzdanie. Znalecký posudok č. 14/2013 konštatoval, že dielo nie je romantickým umeleckým dielom, tak ako si ho žalobca objednal, resp. dielo nemá vlastnosti, ktoré objednané dielo malo mať. Súd prvej inštancie poukázal na závery všetkých troch znaleckých posudkov, že sa jedná o dielo slabšej kvality s absenciou parametrov charakterizujúcich kvalitné umelecké dielo, keď predmetné obrazy síce spĺňajú aspoň minimálne estetické podmienky kladené na výtvarné dielo, avšak základným, teda objektívnym nedostatkom diela je pomerne malá invenčnosť, schematické riešenie obrazov, použitie farieb, ale aj stekance a tým subjektívne dielo u žalobcu nevyvoláva pocity, ktoré boli ním určené. Žalobca za splnenia predpokladov v zmysle ustanovenia § 39 ods. 4 autorského zákona mohol v dôsledku väd od zmluvy odstúpiť, nakoľko žalovaný nedostatky diela neodstránil v primeranej lehote, ktorú mu žalobca na tento účel poskytol, napriek prisľubu na premaľovanie, žalovaný doručené obrazy odmietol prevziať a na ďalšie výzvy žalobcu v období roku 2013 odmietal akúkoľvek komunikáciu, v dôsledku toho žalobca platne a včas od zmluvy odstúpil.

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej aj „krajský súd“ alebo „odvolací súd“) na odvolanie žalovaného rozsudkom z 8. novembra 2018 č. k. 10Co/206/2017-295 rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že žalobu zamietol a žalovanému priznal nárok na náhradu trov prvoinštančného a odvolacieho konania v rozsahu 100 %. V odôvodnení uviedol, že preskúmal vec viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania podľa § 379 a § 378 ods. 1 Civilného sporového poriadku zákona č. 160/2015 Z. z. (ďalej aj „CSP“), túto podľa § 385 ods. 1 a 2 CSP prejednal na odvolacom pojednávaní (8. novembra 2018), na ktorom vykonal dokazovanie a dospel k záveru, že súd prvej inštancie vec nesprávne právne posúdil, na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam, a preto napadnutý rozsudok zmenil. Odvolací súd konštatoval, že v konaní nebolo medzi stranami sporným, že v júli 2011 ústne uzavreli Zmluvu o dielo podľa § 39 autorského zákona, ktorej predmetom bol záväzok žalovaného vytvoriť pre žalobcu 2 romantické obrazy - výtvarné umelecké diela (diptych) na motív piesne Hany Hegerovej - „Bože můj, já chci zpět“, ale sporým bolo, či žalovaným vytvorené diela majú vady, ktoré spočívajú v nezvládnutí diela po tematickej, umeleckej, ako aj technickej stránke, pričom z výpovede žalobcu na pojednávaní dňa 6. mája 2014 vyplýva, že námetom zadaného diela bola uvedená pieseň a jeho pokyny žalovanému sa týkali rozmerov obrazov a farebného ladenia s tým, že jediná požiadavka bola, aby vsunul do obrazu motív autobusu a motív koňa, ktorý ťahá voz. Odvolací súd poukázal, že vytvorenie diela na základe zmluvy o vytvorení diela podľa § 39 autorského zákona predpokladá osobnú duševnú tvorivú činnosť autora, ktorý tematické zadanie objednávateľa diela vníma svojimi výnimočnými a s osobou iného autora nestotožniteľnými vlastnosťami, v dôsledku čoho nemôže byť vopred určiteľná, a preto výsledok tvorivej duševnej činnosti autora nemusí byť totožný so subjektívnou predstavou objednávateľa. Odvolací súd akcentoval, že podstata výsledku tvorivej duševnej činnosti autora je osobná výpoveď na tematické zadanie objednávateľa, ktorá nemôže byť predmetom objektívneho porovnania (hodnotenia) s predstavou objednávateľa, a preto je vylúčené, aby rozdielnosť osobnej a zároveň subjektívnej predstavy objednávateľa s výsledkom tvorivej duševnej činnosti autora, bola považovaná za odklon plnenia od toho, čo sa malo podľa Zmluvy o vytvorení diela plniť, t. j. aby bola faktickou vadou vytvoreného diela, pričom výlučne subjektívnosť vytýkaných nedostatkov vytvorených

výtvarných diel potvrdzujú tvrdenia žalobcu na pojednávaní dňa 6. mája 2014, že obraz bol zlý, zdalo sa mu, že to nie je zámer, či na pojednávaní dňa 24. júna 2014, kedy uviedol, že výsledok je akási apokalypsa, je to niečo iné, ako si predstavoval, vyvoláva to pocit horiacej dediny, ale malo to byť niečo vládne, príjemné. Z obsahu znaleckého posudku č. 44/2014 vyplýva, že normatívna definícia umeleckého diela, s ktorou by každý súhlasil, neexistuje. Konkrétny objekt nemožno ako výsledok tvorivej činnosti autora z tohto hľadiska a pozície percipienta ani objektívne hodnotiť, a preto je vylúčené, aby si objednávatel' výtvarného diela vymienil vlastnosť diela ako umelecké. Zo znaleckého posudku č. 44/2014 ďalej vyplýva, že obrazy vytvorené žalovaným boli profesionálne natiahnuté na podrámu, farby boli nanesené riadne, obrazy majú nosnú a fixačnú vrstvu, čo je pri vytváraní malieb úplne štandardný technický postup s tým, že obrazy sú v dobrom stave, nedajú sa na nich identifikovať technické vady, sú bez poškodenia s výnimkou perforácie na obraze Krajina s autobusom, pričom stekance na plátne nie sú dôsledkom neadbalej techniky alebo riedkej maľby, ale sú rozhodne súčasťou autorského zámeru, nakoľko sa častejšie vyskytujú a ich úlohou je dodať motívu (spomienkam) charakter prchavosti, nejasnosti. Súdna znalkyňa v znaleckom posudku zároveň uviedla, že predmetné obrazy spĺňajú aspoň minimálne estetické podmienky kladené na výtvarné dielo, sú výsledkom autonómneho výtvarného procesu, spĺňajú základné estetické podmienky vnímateľného formálneho autonómneho vyjadrenia (forma maľby) a majú potenciál vyvolávať estetický zážitok s tým, že základným nedostatkom predmetných obrazov je pomerne malá invenčnosť, preto sa predmetné obrazy dajú charakterizovať ako diela slabšej kvality, sú typickými dielami autora, nie sú kvalitatívne slabšie ako jeho ďalšie práce. Žalobca ako objednávatel' mal pred objednaním vytvorenia výtvarných diel konkrétnu predstavu o výtvarnej tvorbe žalovaného, nakoľko pre neho maľoval obraz už v roku 2009, kedy bol s obrazom spokojný. Pred objednávkou mu žalovaný prezentoval svoju 10 ročnú umeleckú tvorbu, ktorá sa mu páčila. Zo znaleckého posudku č. 44/2014 vyplýva, že žalovaný študoval výtvarné umenie na Pedagogickej fakulte, súkromne u maliara V. Q. a P. B. a v znaleckom posudku č. 62/2015 sa uvádza, že maliarstvo tohto typu je v súčasnosti všeobecne hodnotené v rámci tzv. „stredného prúdu“, ktorému sa skôr priznávajú len dekoratívne hodnoty, z čoho vyplýva, že žalovaný vytvoril a dodal žalobcovi diela, ktoré zodpovedajú jeho výtvarným umeleckým schopnostiam, ktoré musel žalobca vopred predpokladať. Podľa odvolacieho súdu súd prvej inštancie preto dospel k nesprávnym skutkovým a právnym záverom, že diela vytvorené žalovaným majú vady, keďže sa dokazovaním, ktoré vykonal, vôbec nepreukázalo, že obrazy majú vady vytýkané žalobcom, nielen že nie sú pre svoju povahu ani spôsobilými byť faktickými vadami vytvoreného diela, nakoľko sú prísne subjektívneho charakteru, ale zo znaleckého posudku vypracovaného znalkyňou Mgr. Zsófiou Kiss-Szemán jednoznačne vyplýva, že diela žalovaného spĺňajú aspoň minimálne kritériá umeleckého diela. Súd prvej inštancie nesprávne vyhodnotil aj obsah listiny zo dňa 7. januára 2013, nakoľko z nej vyplýva iba záväzok žalovaného obrazy v zmysle dohody do 6 mesiacov pretvoriť, avšak jednoznačne nie záver, ku ktorému dospel súd prvej inštancie, že týmto úkonom akékoľvek vady vytvorených obrazov aj formálne a právne uznal. Odvolací súd uzavrel, že žalobca jednostranným písomným právnym úkonom zo dňa 15. júla 2013 neplatne podľa § 39 ods. 4 autorského zákona odstúpil od ústne uzavretej Zmluvy o vytvorení diela, nakoľko dodané diela vady vytýkané žalobcom nemajú, v dôsledku čoho sa zmluva podľa § 48 ods. 2 OZ od začiatku nezrušila a stranám sporu nevznikla vzájomná reštitučná povinnosť podľa § 457 OZ, preto odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 388 CSP zmenil tak, že žalobu zamietol.

3. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie, prípustnosť ktorého odôvodnil poukazom na § 420 písm. f) CSP. Podľa dovolateľa v konaní pred súdom prvej inštancie vyšla najavo nesporná skutočnosť, že žalovaný nesplnil svoju povinnosť, ktorá mu vyplývala z ustanovenia § 632 OZ, a to povinnosť vydať žalobcovi ako objednávatel'ovi písomné potvrdenie o prevzatí objednávky, ktoré by obsahovalo označenie predmetu diela a ďalej jeho rozsah, akosť, cenu za vykonanie diela a čas jeho zhotovenia. Pričom v zmysle rozsudku najvyššieho súdu 1 MCdo 5/2007 dôkazné bremeno mal znášať žalovaný. Dovolateľ uvedenú skutočnosť viackrát zdôrazňoval v konaní pred súdom prvej inštancie aj vo svojom vyjadrení k odvolaniu žalovaného, nakoľko išlo o zásadný argument. Odvolací súd sa však v napadnutom rozhodnutí týmto zásadným argumentom vôbec nezaoberal a nevysporiadal sa s tým, či mal za preukázané, že žalovaný v danom rozsahu uniesol dôkazné bremeno. Odvolací súd tak dôkazné bremeno spočívajúce v preukazovaní

dohodnutej akosti (kvalitatívnej stránky) diptychu ako aj toho, čo bolo predmetom diela, v plnej miere (a v rozpore s právnym poriadkom) preniesol na dovolateľa. Odvolací súd sa tak v odôvodnení napadnutého rozsudku vôbec nevysporiadal s argumentom dovolateľa, ktorý bol pre rozhodnutie rozhodujúci. Medzi stranami sporu ostalo sporné, čo malo byť predmetom diela - či obrazy na motív oravských dedín alebo umelecké obrazy na motív piesne Hany Hegerovej - „Bože můj, já chci zpět“. Taktiež zo znaleckého posudku č. 44/2014 vyplýva (str. 4), že „Obrazy boli zhotovené na motívy piesne Oravské dediny podľa fotografickej knihy s názvom Čaro kresaného dreva - Ľudová architektúra Oravy od Pavla Čaploviča (Vydavateľstvo Osveta, n. p.) a doplnené o prvky piesne Hany Hegerovej „Bože můj, já chci zpět“. Odvolací súd však v rozsudku jednoznačne konštatuje, že v konaní nebolo medzi stranami sporným, že ústne uzavreli zmluvu o dielo, ktorej predmetom bol záväzok žalovaného vytvoriť pre žalobcu dva romantické obrazy - výtvarné diela (diptych) na motív piesne Hany Hegerovej - „Bože můj, já chci zpět“. Nikde v napadnutom rozhodnutí sa odvolací súd argumentačne nevysporiadal so skutočnosťou, že bolo povinnosťou žalovaného uniesť dôkazné bremeno vo vzťahu k predmetu diela, za predpokladu, že sám žalovaný ešte v odvolaní rozporoval predmet diela. V súvislosti s otázkou posúdenia, či v danom prípade predmetom diela bolo zhotovenie umeleckých obrazov ako autorského diela, alebo obyčajných, výtvarných obrazov bez prvkov autorského diela dovolateľ odmieta záver odvolacieho súdu uvedený v bode 24. odôvodnenia napadnutého rozhodnutia, pretože akceptáciou takéhoto záveru by došlo k vylúčeniu možnosti zmluvných strán uzatvárať zmluvy podľa § 39 autorského zákona. Ak sa zhotoviteľ (žalovaný) zaviazal zhotoviť autorské dielo, je na ťarchu zhotoviteľa vytvoriť také dielo, ktoré bude mať prvky diela autorského, konkrétne umeleckého diela. Odvolací súd sa riadne nevysporiadal so všetkými relevantnými dôkazmi, resp. neuviedol, prečo nebral do úvahy dôkazy svedčiace v prospech žalobcu (znalecký posudok znalca Mgr. Alexandra Keményho a znalca Jána Abelovského, resp. výpoveď znalca Mgr. Alexandra Keményho). V hodnotení skutkových zistení odvolacím súdom úplne absentovalo vysporiadanie sa s dôkazmi svedčiacimi v prospech dovolateľa. Ďalšou otázkou, ktorá bola medzi stranami sporná bola otázka akosti. Žalobca v konaní prostredníctvom znaleckých posudkov č. 14/2013 a č. 62/2015, a taktiež výpoveďou znalca Mgr. Alexandra Keményho preukázal, že predmetné dielo nedosahovalo kvalitu umeleckého diela. Odvolací súd vychádzal v súvislosti s akosťou diela výlučne zo znaleckého posudku znalkyne Mgr. Zsófie Kiss-Szemán, ktorá sama vyhodnotila predmetné diela ako diela slabšej kvality. Odvolací súd sa však nevyjadril, prečo nebral do úvahy závery znalca v posudku č. 14/2013. Žalobcovi preto nie je zrejmé, prečo odvolací súd dospel k záveru, že žalovaný dodal vo vzťahu k akosti dielo bez väd. Sám odvolací súd dospel ku skutkovému zisteniu o slabej kvalite diel zhotovených žalovaným, pričom uviedol, že po právnej stránke určenia akosti diel, ktoré sa mali dodať žalobcovi, bolo potrebné vychádzať z § 633 ods. 1 OZ pojednávajúceho o strednej akosti zhotoveného diela. Žalobca považuje skutkové zistenia odvolacieho súdu za absolútne nesúladne s jeho právnymi závermi, o to viac, ak dôkazné bremeno ohľadom akosti mal znášať sám žalovaný. Tak, ako v prípade predmetu diela, tak aj v prípade akosti diela sa súd nevysporiadal s obráteným dôkazným bremenom zaťažujúcim žalovaného. Skutkové zistenia odvolacieho súdu na jednej strane a jeho právne závery na strane druhej sú vo vzájomnom nesúlade Navrhol, aby najvyšší súd rozhodol tak, že zruší napadnutý rozsudok krajského súdu a vec mu vráti na ďalšie konanie.

4. Žalovaný v písomnom vyjadrení k dovolaniu uviedol, že dovolanie považuje za neprípustné a žiadal dovolanie odmietnuť a priznať mu proti žalobcovi právo na náhradu trov dovolacieho konania v celom rozsahu.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala včas (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť.

6. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok (nie „ďalšie odvolanie“) a dovolací súd nesmie byť vnímaný ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (viď napríklad rozhodnutia dovolacieho súdu sp. zn. 2 Cdo 165/2017, 3 Cdo 14/2017, 4 Cdo 157/2017, 5 Cdo 155/2016, 8 Cdo 67/2017).

7. Už v rozhodnutiach vydaných do 30. júna 2016 najvyšší súd opakovane vyjadril záver aktuálny aj v súčasnosti, v zmysle ktorého právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania (pozri rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 357/2015, 4 Cdo 1176/2015, 5 Cdo 255/2014, 8 Cdo 400/2015). Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu.

8. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená, musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať rozširujúco; namiesto je skôr reštriktívny výklad (pozri napríklad rozhodnutia dovolacieho súdu sp. zn. 1 Cdo 26/2017, 2 Cdo 154/2017, 3 Cdo 42/2017, 5 Cdo 12/2017, 7 Cdo 163/2017, 8 Cdo 73/2017).

9. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. Z ustanovenia § 419 CSP vyplýva, že proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú špecifikované v ustanoveniach § 420 CSP (prípustnosť dovolania pre vady zmätočnosti) a § 421 CSP (prípustnosť dovolania pre riešenie právnej otázky).

10. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 420 CSP alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

11. Dovolateľ vyvodil prípustnosť dovolania z § 420 písm. f/ CSP a porušenie jeho práva na spravodlivý proces oprel o pochybenie odvolacieho súdu pri odôvodnení rozsudku, ktorý je nedostatočne odôvodnený a nelogický (nevyrovnanie sa so závažnými argumentmi dovolateľa, ktorú stranu konania má zaťažovať dôkazné bremeno, predmet diela, posúdenie akosti diela, či vôbec ide o umelecké dielo). Zároveň dovolateľ namietal vady v procese dokazovania spočívajúce v nevysporiadaní sa s dôkazmi dostatočným spôsobom a ne/vyhodnotení dôkazov (znaleckých posudkov) v jeho prospech.

12. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (pozri napríklad rozhodnutia dovolacieho súdu sp. zn. 3 Cdo 41/2017, 3 Cdo 214/2017, 8 Cdo 5/2017, 8 Cdo 73/2017).

13. K námietke nedostatočného odôvodnenia (nepreskúmateľnosti) rozhodnutia odvolacieho súdu dovolací súd odkazuje na stanovisko najvyššieho súdu publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 2/2016, ktoré je aktuálne a pre súdnu prax použiteľné aj po 1. júli 2016, ktorého právna veta znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku.“ Zmeny v právnej úprave dovolania a dovolacieho konania, ktoré nadobudli účinnosť

od 1. júla 2016, sa podstaty a zmyslu tohto stanoviska nedotkli, preto ho treba považovať aj naďalej za aktuálne. Dovolací súd pripomína, že právo na určitú kvalitu súdneho konania, ktorej súčasťou je aj právo účastníka na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia, je jedným z aspektov práva na spravodlivý proces. Účelom odôvodnenia rozhodnutia je vysvetliť postup súdu a dôvody jeho rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu navyše musí byť aj dostatočným podkladom pre uskutočnenie prieskumu v dovolacom konaní. Ak rozhodnutie odvolacieho súdu neobsahuje náležitosti uvedené v § 393 CSP, je nepreskúmateľné.

14. Po preskúmaní veci dovolací súd dospel k záveru, že v danom prípade obsah spisu nedáva žiadny podklad pre uplatnenie druhej vety stanoviska R 2/2016, ktorá predstavuje krajnú výnimku z prvej vety a týka sa výlučne len celkom ojedinelých (extrémnych) prípadov, ktoré majú znaky relevantné aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (pozri napríklad Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009, prípadne Ryabikh proti Rusku z roku 2003). V posudzovanej veci sú v dovolaní napadnutom rozhodnutí odvolacieho súdu zreteľne vysvetlené jeho podstatné dôvody, uvedené ustanovenia, ktoré súd aplikoval a z ktorých vyvodil svoje právne závery, ako i vysvetlené právne úvahy, ktorými sa pri rozhodovaní riadil. Právne závery odvolacieho súdu sú v súlade s jeho ustálenými skutkovými zisteniami. Prijaté skutkové a právne závery sú primerane odôvodnené spôsobom zodpovedajúcim § 393 ods. 2 CSP (predtým § 157 ods. 2 O. s. p.). Odôvodnenie dovolaním napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu má podľa názoru dovolacieho súdu všetky podstatné zákonom vyžadované náležitosti v zmysle ustanovenia § 393 CSP. V reakcii na dovoláciu argumentáciu dovolateľa, dovolací súd uvádza, že za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f/ CSP nemožno považovať to, že odvolací súd svoje rozhodnutie neodôvodnil podľa predstáv žalobcu, ale len to, že ho neodôvodnil objektívne uspokojivým spôsobom, čo nie je tento prípad. Dovolateľ preto neopodstatnene namieta, že mu odvolací súd nedostatočným odôvodnením rozhodnutia znemožnil, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

15. V nadväznosti na dovolateľom namietané pochybenie odvolacieho súdu spočívajúcim v nevyrovnaní sa z podstatnými argumentmi dovolateľa týkajúcimi sa posudzovania dôkazného bremena dovolací súd zdôrazňuje, že právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia neznamená, že súd musí dať podrobnú odpoveď na každý argument účastníka konania (II. ÚS 76/07). Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré jasne a zrozumiteľne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04). Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Do práva na spravodlivý proces však nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov, teda za porušenie tohto základného práva nemožno považovať neúspech (nevyhovenie návrhu) v konaní pred všeobecným súdom (napr. I. ÚS 8/96, III. ÚS 197/02, III. ÚS 284/08). Podľa dovolacieho súdu odôvodnenie odvolacieho súdu je podľa názoru najvyššieho súdu dostatočne vyčerpávajúce (jasne objasňujúce skutkový a právny základ rozhodnutia) bez zjavných logických protirečení, plne zodpovedajúce kritériám stanoveným pre kvalitné odôvodnenie rozhodnutí všeobecných súdov judikatúrou ústavného súdu.

15.1. Pre úplnosť dovolací súd uvádza, že podstatou inštitútov bremena tvrdenia a dôkazného bremena procesnej strany je tvrdiť a preukázať svoj nárok, pričom ale o tom, či niektorý dôkaz je relevantný k posúdeniu podstaty veci je, plne v súlade s podstatou civilného procesu, vecou posúdenia konajúceho súdu a nie strany konania. Nie každý dôkaz je spôsobilý zmeniť úvahy súdu smerom k posúdeniu sporu a do dôkaznej núdze sa môže procesná strana dostať, aj keď navrhne viacero dôkazov, ktoré ale nie sú relevantné pre rozhodnutie veci. Dôkazné bremeno je inštitútom práva procesného, pretože je nerozlučne spojené s civilným sporovým konaním a prejavuje sa vo výsledku sporu. Možno ho vymedziť ako procesnú zodpovednosť strany sporu za to, že súdu budú rozhodné skutočnosti, ku ktorým sa dôkazné bremeno vzťahuje, preukázané. Pojem „dôkazné bremeno“ sa najčastejšie používa v spojení s jeho unesením alebo neunesením; ak ho strana sporu (ne)unesla, znamená to, že sa jej (ne)podarilo skutočnosť preukázať bez ohľadu na to, či si dôkaznú povinnosť splnila či nesplnila. Pri hodnotení

dôkazov nemožno odvolaciemu súdu vyčítať pochybenia, keďže dovolací súd nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy - porov. ustanovenie § 442 CSP, v zmysle ktorého dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd. Dovolaním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvej a druhej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Preto ani nemožno polemizovať so závermi odvolacieho súdu, ktoré žalobca namieta v dovolaní (porov. napr. rozhodnutie sp. zn. 5 Cdo 328/2012).

15.2. Napokon v súvislosti s námietkou dovolateľa o pochybení odvolacieho súdu v procese dokazovania najvyšší súd už podľa predchádzajúcej právnej úpravy dospel k záveru, že dôvodom znemožňujúcim realizáciu procesných oprávnení účastníka konania (a v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p. zakladajúcim prípustnosť dovolania) nebolo nedostatočné zistenie rozhodujúcich skutkových okolností, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu (porov. judikáty R 37/1993, R 42/1993, R 125/1999 a rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 85/2010, 2 Cdo 29/2011, 2 Cdo 130/2011, 3 Cdo 268/2012, 3 Cdo 108/2016, 5 Cdo 244/2011, 6 Cdo 185/2011, 7 Cdo 38/2012). Pokiaľ súd nesprávne vyhodnotí niektorý z vykonaných dôkazov, môže byť jeho rozhodnutie z tohto dôvodu nesprávne, táto skutočnosť ale sama osebe prípustnosť dovolania v zmysle § 237 ods. 1 O. s. p. nezakladá (tu porov. napr. uznesenia odvolacieho súdu sp. zn. 1 Cdo 85/2010 a 2 Cdo 29/2011). Procesnú vadu konania uvedenú v § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p. nemohla založiť skutočnosť, že súdy prípadne: a) dospeli k záveru o neunesení dôkazného bremena žalobcom na základe ich nesprávneho náhľadu na to, koho v tej-ktorej procesnej situácii zaťažovalo dôkazné bremeno alebo b) pri vyhodnocovaní výsledkov vykonaného dokazovania a zvažovaní dôsledkov (ne)unesenia dôkazného bremena neuplatňovali správne hľadiská alebo zaujímali nesprávne postoje. Konštantná judikatúra najvyššieho súdu zastávala názor, že nesprávne hodnotenie dôkazov nie je vadou konania v zmysle § 237 písm. f/ O. s. p. Podľa právneho názoru odvolacieho súdu ani po novej právnej úprave civilného sporového konania, ktorá nadobudla účinnosť 1. júla 2016, nie je dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP postup súdu v procese zisťovania skutkových podkladov pre rozhodnutie, nedostatočné zistenie skutkového stavu, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu. Na základe uvedeného je vyššie uvedená námietka dovolateľa nedôvodná vrátane námietky žalobcu s odvolaním sa na rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 1 MCdo 5/2007, že dôkazné bremeno mal znášať žalovaný. V tejto súvislosti dovolací súd pre poriadok uvádza, že citovaný rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 1 MCdo 5/2007 riešil zmluvu o dielo uzatvorenú medzi účastníkmi konania podľa § 631 a nasl. OZ, ktorej obsahom bola povinnosť žalovaného dodať žalobcom plynový kotol konkrétnej značky a zabezpečiť jeho montáž v rodinnom dome žalobcov, čo nie je daný prípad diela na základe uzatvorenej zmluvy podľa autorského zákona, podľa ktorého sa na zmluvu o vytvorení diela primerane použijú ustanovenia osobitného predpisu, t. j. OZ (§ 39 ods. 7 autorského zákona) vrátane § 632 OZ, čo znamená, že treba mať na zreteli primeranosť jeho použitia (OZ) vzhľadom na konkrétne okolnosti toho-ktorého prípadu. Okrem uvedeného v zmysle komentára k § 632 OZ nevydanie potvrdenia má poriadkový charakter a objednávateľ má právo sa domáhať jeho vydania. V prípade súdneho sporu nevydanie potvrdenia môže mať iba procesný dôsledok spočívajúci v povinnosti zhotoviteľa preukázať ním tvrdené údaje, ktoré mali byť obsiahnuté v potvrdení o prevzatí objednávky (Komentár Iura k OZ, aj rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 1 MCdo 5/2007, hovoria o možnosti, ale nie povinnosti ako prípadného procesného dôsledku znášať dôkazné bremeno zhotoviteľom).

16. K dovolateľom namietaným pochybeniam odvolacieho súdu spočívajúcim v nevyrovnaní s a z podstatnými argumentmi dovolateľa týkajúcimi sa predmetu diela, vyhodnotenia akosti diela, a či vôbec ide v danom prípade o umelecké dielo, dovolací súd zdôrazňuje, že ide o argumenty týkajúce sa dokazovania, resp. ide o skutočnosti vyplývajúce z dokazovania. Dovolateľ teda namietal skutkové závery, ktoré ako je uvedené vyššie v bode 15.1., dovolací súd nie je oprávnený prehodnocovať. Dovolací súd totiž nie je tretou inštanciou a dovolanie nie je koncipované ako ďalší riadny opravný prostriedok (pozri bod 6. tohto rozhodnutia). Preto sa dovolaním ako už bolo uvedené nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvej a druhej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania.

17. Napriek vyššie uvedenému vrátane záverov v zmysle bodu 15. tohto rozhodnutia považoval dovolací

súd za potrebné osobitne sa vyjadriť k námietke dovolateľa ohľadom porušenia jeho práva na spravodlivý proces postupom odvolacieho súdu tým, že súd nevyhodnotil dôkazy (znalecký posudok) v jeho prospech a pri rozhodnutí vychádzal zo záverov len jedného predloženého znaleckého posudku.

17.1. Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že súdy po vykonaní dôkazov a ich vyhodnotení zistia skutkový stav a po výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodnú tak, že ich skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo že boli prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04). Dovolací súd v predmetnom spore však nezistil, že by postupom odvolacieho súdu došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces uvedeným spôsobom, ani že zistenie skutkového stavu by bolo *prima facie* natoľko chybné (svojvoľné), že by k nemu súd pri rešpektovaní základných zásad hodnotenia vykonaných dôkazov nemohol nikdy dospieť (porov. I. ÚS 6/2018), a ani že prijaté právne závery by boli v extrémnom nesúlade s ustálenými skutkovými zisteniami, resp. že by z nich v žiadnej možnej interpretácii súdneho rozhodnutia nevyplyvali (porov. I. ÚS 243/07).

17.2. Dôkazy a tvrdenia strán sporu hodnotí súd podľa svojej úvahy v súlade s princípmi, na ktorých spočíva tento zákon (čl. 15 ods. 1 CSP). Žiaden dôkaz nemá predpísanú zákonnú silu (čl. 15 ods. 2 CSP).

17.3. Dôkazy súd hodnotí podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo počas konania najavo (§ 191 ods. 1 CSP). Vierohodnosť každého vykonaného dôkazu môže byť spochybnená, ak zákon neustanovuje inak (§ 191 ods. 2 CSP).

17.4. V zmysle citovaných ustanovení sa proces dokazovania v civilnom sporovom konaní riadi princípom voľného hodnotenia dôkazov, ktorý spočíva v tom, že sudca je ten, kto jednotlivým vykonaným dôkazom prisudzuje dôkaznú váhu v konaní, a to podľa pravidiel rozumnej a presvedčivej aplikácie jednotlivých zásad dokazovania so zreteľom na okolnosti konkrétneho prípadu. Súd preto hodnotí všetky vykonané dôkazy, ako aj skutkové prednesy strán, či iné procesné úkony podľa svojej voľnej úvahy a sám určuje, aký význam majú jednotlivé dôkazy pre jeho rozhodnutie a či na nich môže založiť svoje skutkové zistenia (teda či sú použiteľné pre zistenie skutkového stavu a v akom rozsahu, poprípade v akom smere), pričom limity jeho úvahy sú jedine ústavnoprávne (zákaz ľubovôle stanovený čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky). Inak povedané, súd nie je obmedzovaný zákonnými predpismi v tom zmysle, ako ten či onen dôkaz hodnotiť, a nie je ani viazaný žiadnym poradím významu a preukázanej sily jednotlivých dôkazov (porov. R V/1968).

17.5. Uvedené teda platí aj vo vzťahu k námietke dovolateľa o vyhodnotení len jedného znaleckého posudku. Súd hodnotí znalecký posudok ako každý iný dôkaz, a to v zmysle § 191 CSP jednotlivo a vo vzájomnej súvislosti s inými vykonanými dôkazmi. Ak má súd pri rozhodovaní k dispozícii dva (či viacero) znaleckých posudkov s rozdielnymi závermi o tej istej otázke, musí ich zhodnotiť v tom zmysle, ktorý z nich a z akých dôvodov vezme za podklad svojho rozhodnutia a z akých dôvodov nevychádza zo záveru druhého znaleckého posudku (porov. R 45/1984).

17.6. Dovolací súd v preskúmanom spore však nezistil, že by sa odvolací súd zaoberal výlučne len jedným znaleckým posudkom znalkyne Mgr. Zsófie Kiss-Szemán zo dňa 9. decembra 2014 č. 44/2014, ako uviedol dovolateľ, nakoľko odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu obsahuje odkaz aj na znalecký posudok znalca Mgr. Alexandra Keményho z 30. júna 2013 č. 14/2013 (viď body 9. a 10. odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu) a znalca Jána Abelovského (Slovenský syndikát znalcov umenia ARS LEGIS s. r. o.) z 19. júna 2015 č. 62/2015 (viď bod 26. odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu). Aj preto má dovolací súd za to, že nedošlo k porušeniu práva na spravodlivý proces uvedeným spôsobom a námietka dovolateľa o nesprávnom postupe odvolacieho súdu nie je dôvodná.

18. Dovolací súd tiež poznamenáva (aj vo väzbe na dovolaciu argumentáciu), že pri posudzovaní splnenia požiadaviek na riadne odôvodnenie rozhodnutia z hľadiska namietanej zmätočnosťnej vady v zmysle § 420 písm. f/ CSP, správnosť právnych záverov, ku ktorým odvolací súd dospel, nie je relevantná, lebo prípadne nesprávne právne posúdenie prípustnosť dovolania podľa ustanovenia § 420 písm. f/ CSP nezakladá. V danom spore rozhodujúcimi hmotnoprávnymi normami boli ustanovenia autorského zákona. Žalobca tvrdil, že žalovaný nedodal dielo, ktoré si objednal, resp. má podstatné vady, preto platne odstúpil od zmluvy o dielo uzatvorenej podľa autorského zákona. Odvolací súd naopak vychádzal zo záveru, že dodané diela vady vytýkané žalobcom nemajú a žalobca jednostranným

písomným právnym úkonom zo dňa 15. júla 2013 podľa § 39 ods. 4 autorského zákona neplatne odstúpil od zmluvy o vytvorení diela uzatvorenej podľa autorského zákona. Pokiaľ súd k tomuto záveru dospel na základe (prípadne) nesprávnej interpretácie hypotézy hmotnoprávnej normy upravujúcej vzájomný právny pomer žalobcu a žalovaného, spočíva jeho rozhodnutie na nesprávnom právnom posúdení veci; nesprávne právne posúdenie veci tak ako už bolo uvedené ale nezakladá prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP. Prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP nezakladá to, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnych právnych záveroch (porov. najmä judikáty R 54/2012 a R 24/2017, ale aj viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu, napríklad sp. zn. 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 3 Cdo 105/2018, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011, 7 Cdo 26/2010 a 8 ECdo 170/2014). Ako vyplýva aj z judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom odvolacieho súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti jeho rozhodnutia (napr. I. ÚS 188/06).

19. Z týchto dôvodov najvyšší súd dovolanie žalobcu, prípustnosť ktorého nevyplýva z § 420 písm. f/ CSP, odmietol podľa ustanovenia § 447 písm. c/ CSP.

20. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

21. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.